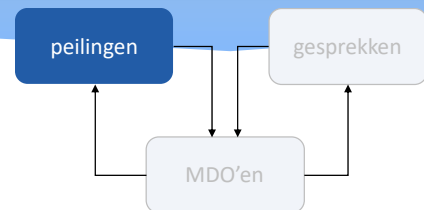

WEGWIJZER PERIODIEKE PEILINGEN

In deze wegwijzer laten we je zien hoe je op een systematische manier in de gaten kunt houden hoe het gaat op een opvanglocatie.

Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat een opvanglocatie een veilige en prettige woon- en werkomgeving is voor zowel de bewoners als de medewerkers, en dit actief te blijven bevorderen. In deze wegwijzer geven we een aantal suggesties om vast te stellen hoe het met de mensen op de opvanglocatie gaat. Om een vinger aan de pols te houden adviseren we om ze met enige regelmaat – bijvoorbeeld elke maand – uit te voeren en de uitkomsten ervan te bespreken in een [multidisciplinair overleg \(MDO\)](#).

CHECKLIST

Met de partners van het LOOP hebben we een [checklist](#) Psychosociale aandachtspunten voor opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden samengesteld. Met behulp van die checklist kun je een inschatting maken van wat er voldoende of goed geregeld is op een opvanglocatie, en wat er nog mist of beter kan. De checklist is bedoeld voor mensen die verantwoordelijkheid dragen voor een opvanglocatie. In de checklist worden vijf categorieën van psychosociale ondersteuning en zorg onderscheiden, namelijk: (1) basiszorg, (2) informatie, (3) praktische ondersteuning, (4) sociale en emotionele ondersteuning en (5) zorg bij gezondheidsklachten. Als je de checklist online invult, heb je een goed beeld van waar je eventueel extra aandacht aan kunt besteden om de ontheemden op het psychosociale aspect zo goed mogelijk te ondersteunen. Bij elke vraag staan tips en uitleg.

NB: de checklist is een uitgebreid instrument en het is veel werk om die iedere maand langs te gaan. We raden aan om in ieder geval openstaande acties ter verbetering van de situatie structureel op te pakken en daar periodiek over te rapporteren. De checklist kan naar behoefte ingezet worden, bijvoorbeeld wanneer er wezenlijke veranderingen zijn ingevoerd, of wanneer de samenstelling van de groep op de locatie is veranderd.

BEHOEFTEPEILING ONDER MEDEWERKERS

Werken in een vluchtelingenopvang is geen sinecure. Het is vaak stressvol, er gebeuren onverwachte dingen, en veel mensen die het werk doen zijn er niet voor opgeleid. Zeker niet voor het omgaan met mensen die het psychisch zwaar hebben te midden van anderen die niet tot hun familie behoren met wie ze wel elke dag moeten samenwonen. Het is daarom belangrijk om ook goed te letten op het psychisch welzijn van mensen die werken in de opvang, of ze nu medewerker in dienst, ingehuurd of vrijwilliger zijn.

Zie volgende pagina voor vervolg.

BEHOEFTEPEILING ONDER BEWONERS

Het psychosociaal welzijn van mensen wordt sterk bepaald door de omgeving waar ze in verblijven, bijvoorbeeld door: de wijze waarop de opvang is ingericht, de toegang tot noodzakelijke diensten en goederen, de informatievoorziening, erkenning en emotionele steun die de omgeving biedt, de mogelijkheid tot zelfregie, en de mogelijkheden waarop mensen hun dag kunnen besteden. Om na te gaan of de omgeving als voldoende steunend wordt ervaren, kun je de bewoners in de opvang geregeld vragen naar hun ervaringen en hoe zij zich voelen.

Zie volgende pagina voor vervolg.

Het is aan te raden de uitvoering van de interviews en focusgroepen, en de analyse en rapportage van alle ingezette tools te laten doen door een onafhankelijk persoon. Op die manier wordt gefaciliteerd dat bewoners en medewerkers eerlijk antwoord kunnen geven, en dat op basis daarvan vervolgens objectieve conclusies worden getrokken. Belangrijk hierbij is wel dat er gewerkt is aan een vertrouwensband tussen de opvangmedewerkers en de bewoners, zodat de bewoners weten dat er iets wordt gedaan met de antwoorden die zij geven. Zoek hiervoor altijd contact met de lokale GOR-procesleider.

BEHOEFTEPEILING ONDER MEDEWERKERS - vervolg

In principe kun je dezelfde methoden gebruiken die je ook voor bewoners inzet, al heet de bewonersraad dan bijvoorbeeld teamoverleg. Specifiek gericht op psychosociale hulp hebben wij voor deze methode de volgende suggesties:

- Teamoverleg: een periodieke vergadering van medewerkers, eventueel gefaciliteerd door een gespreksleider. In het teamoverleg agenderen medewerkers de onderwerpen die zij belangrijk vinden en willen aankaarten bij het locatiemanagement. Hiermee krijgen zij zeggenschap over hun eigen werkomgeving.
- Enquête: de [ARQ Zelfscreener](#) is een goede standaardvragenlijst om inzicht te verkrijgen in energie en stress op het werk onder medewerkers.
- Interviews: op dit moment is hier nog geen gevalideerde aanpak voor bekend. De vragen uit de Zelfscreener van ARQ kunnen een basis vormen voor de interviews, maar bijvoorbeeld ook vragen uit een medewerkerstevredenheidsonderzoek (de HR-afdeling van de gemeente heeft hier mogelijk een tool voor tot haar beschikking).
- Focusgroepen: hier is op dit moment nog geen gevalideerde aanpak voor bekend. PGOsupport heeft een [praktische handleiding](#) voor het organiseren van focusgroepen die je hiervoor zou kunnen gebruiken.

Het is verstandig om voor de periodieke peilingen ondersteuning in te schakelen van een ervaren (gezondheids)onderzoeker, bijvoorbeeld de lokale GOR-procesleider.

Heb je na het lezen van deze wegwijzer nog steeds vragen? Dan kun je het LOOP benaderen voor contactinformatie of om mee te denken over welke hulp je kunt inschakelen in een specifieke situatie. Je kunt het LOOP tijdens kantooruren bereiken via info@loketokrainepsh.nl of 088 662 5816.

BEHOEFTEPEILING ONDER BEWONERS - vervolg

Bewoners vragen naar hun ervaringen kan op verschillende manieren, die je eventueel naast elkaar kunt inzetten.

- Bewonersraad: een periodieke vergadering van bewoners, eventueel gefaciliteerd door een – bij voorkeur Oekraïens sprekende – gespreksleider. In een bewonersraad agenderen bewoners de onderwerpen die zij belangrijk vinden en willen aankaarten bij het locatiemanagement. Hiermee krijgen zij zeggenschap over hun eigen leefomgeving. Bovendien is zelforganisatie – waar dit een vorm van is – op zichzelf al bevorderlijk voor het psychisch welzijn.

Voor de volgende methoden is het aan te raden een ervaren (gezondheids)onderzoeker in te schakelen, zoals de lokale GOR-procesleider.

- Enquête: een bij voorkeur gestandaardiseerde, laagdrempelige vragenlijst in het Oekraïens die je eens in de zoveel tijd onder de bewoners uitzet. Enquêtes kunnen makkelijk geanonimiseerd worden, waardoor mensen eerlijk antwoorden. Door telkens dezelfde vragen te stellen kun je dingen zien verbeteren of juist verslechteren. Goede vragenlijsten hiervoor zijn de MHI-5 welke in vijf vragen psychische gezondheid meet, en de PCL-5 welke in 20 vragen de symptomen van PTSS meet.
- Interviews: een bij voorkeur gestandaardiseerd, laagdrempelig interview in het Oekraïens dat je periodiek onder een (steekproef van) de bewoners kunt houden. Door telkens dezelfde vragen te stellen kun je patronen ontdekken van verbetering of juist verslechtering. Op dit moment is hier nog geen gevalideerde aanpak voor bekend. Een selectie van de vragen uit de [Checklist](#) kan een goede basis zijn voor de interviews.
- Focusgroepen: het liefst een gestandaardiseerde, laagdrempelige aanpak gefaciliteerd door een Oekraïense professional om periodiek (een vaste vertegenwoordiging van) de bewoners te vragen naar hun percepties, ideeën en meningen over het leven in de opvang. Door telkens dezelfde aanpak te kiezen, kun je dingen zien verbeteren of juist verslechteren. Hier is op dit moment nog geen gevalideerde aanpak voor bekend. PGOsupport heeft een [praktische handleiding](#) voor het organiseren van focusgroepen die je hiervoor zou kunnen gebruiken.

